

Fiskivinnustovan, við sínum í veruleikanum einavalds Fiskivinnustjóra er ein skipan, ið at siga náttúruneyðugt bert kann elva til úrskering av vinnuni, og hevur eisini gjørt tað, m.a. av tí einføldu orsök, at ongum er givið einsamallur at hava tað innlit í vinnuna og ta arbeiðsorku, ið krevst fyri at reka ein skilagóðan fiskivinnupolitikk.

Allar avgerðir um býti av tóka tilfeinginum millum teir ymsku veiðihættirnar, um stovnsrøkt, menning av fiskivinnuni o.s.fr. eiga at verða tiknar av einum breiðum Fiskivinnuráð manna einans av umboðum frá vinnuni sjálvri (fiskimannafeløg, reiðarafeløg, árarar av og manning á fiskavirkjum, fiskasølar o.s.fr.) og – har tað letur seg gera – av brúkarum um av okkara fiskavør-um.

Tí má eisini Fiskivinnustovan, í tí líki hon er í í dag, takast av ongantíð ov skjótt. At hetta er bráðneyðugt skal okkum áframt vera lív lagað skilur helst skjótt hvørt mansbarn í landinum í dag – **uttan okkara fólkaavalu.**

Júst hvussu vinnan sjálf so dyggiliga og so leingi hevur latið seg stýrt av Fiskivinnustjóranum og Fiskasøluni er óivað eisini besta prógv- ið uppá hvussu illa til stendur – hvussu vinnan hevur verið og áframt er ein kastibloka millum tveir maktpólar.

So kunnu vit altíð kjakast um orsøkir, men tað hjálpir so ongum – tvørtur ímóti. Her má skerast inn í beinið.

Verður eingin broyting nú – í dag er tíverri lítið sum talar fyri tí – so hóma vit eina framtíð, har áframt tveir makstjórar sita og telva um valdið á vinnuni, og tað vil í veruleikanum siga um valdið í landinum: Fiskivinnustjórin og Fiskavirkingarstjórin. Tveir pappirsgeneralar – hvør á sínum øki.

Talvfólk hjá Fiskivinnustjóranum er sum kunnugt landsstýrið og landssumstingin, meðan Fiskavirkingarstjórin hevur Fíggjargrunnin og bankan(ar) við Michelsen, Benjaminsen og Astrup Hansen á odda.

Súgvislanga úr landskassanum í bankan(ar)

Einasti veruligi munurin millum stuðna áður og nú er, at súgvislanga er flutt úr Landskassanum í bankan(ar). Áframt eru

Sjónarmið

Ytst á eggini

Eitt óhugnaligt talv um valdið í landinum, skrivar Tormóður Dahl, verkfrøðingur, í »Sjónarmið« í dag

tað tó Palleba og Marsanna, ið mugu rinda fyri leikin, men nú **dýrkandi** umvegin um Michelsen & co, og nú eisini uttan møguleikar hjá borgarum um at fáa innlit í, hvussu og til hvat teirra skatta- og MVG-peningur verður nýttur til. »Bankalógin« forðar fyri at geva slíkar upplýsingar, er svarið tú fært.

Hvørja trygd hava vit í dag fyri, at tey tiltøk, ið Føroya Fiskavirking fremur, eru skilagóð, tá alt sum fer gjøgnum slanguna verður dult sum mansmord? Áður vistu vit hóast alt – uppá oyrað og stertin – hvat vinnan fekk í studningi.

BÍL 30% niður í løn

Tað er lætt hjá Bjarta Mohr at slá nevan í borðið og siga, at landið fer um koll, um ikki allar lønir verða lækkaðar við 30%, serstakliga tá hann sjálvur situr við einari løn, ið kanska svarar til 8-10 Palleba-lønir. Men tað er fávitska at halda, at ein tilik hóttað fær fólk at koma syngjandi til arbeiðis, og enn størri fávitska er at halda, at tað í dag ber til at reka eina fýritøku optimalt við einari ónógðari manning og eftir einari avloðari »omanífrá-og-niður«-skipan.

At Michelsen, Benjaminsen, Astrup Hansen og Ove Munch rópa »hurra« og vælsigna hesa aftur-eftir-reyv-kollvelt- ing, sannførir neyvnan nakran á hesum klettum

longur, tí ta vitan um og innlit í føroyska vinnulív- ið og føroysku »fólkasál- ina«, sum hesir danir hava sýnt at teir hava, er ikki nógvur tránaðar sild- ir vert.

Men tá korthúsið Føroya Fiskavirking skrambar saman – og tað má henda, um somu vingul- avgerðir og ráðaløys- um higartil áframt verður at valda – so ber altíð til hjá stjóranum at siga: »Ja, men eg segði so týðiliga frá, at fóru løn- imar ikki niður við 30%, so endaði galið!« – – –

Aftur til hond- skering?

Ein onnur patentloysn hjá Fiskavirking er, at vit nú skulu byrja at skera fiskin við hond, tí »tá verður úrtøkan betri og fleiri fólk fáa arbeiði«. At vit við somu fiskanøgð og hond- skering á okkara nútiðar flakavirkjum koma at nýta bæði tvaer og triggjar ferðir so nógv fólk sum við maskinskering kunnu all verða samd um, men tá munar 30% lønarlækking lítill, skal skiftisavlopíð ikki verða negativt. Tað er heldur ikki rætt at framhalda, at úrtøkan generelt verður betri við hondskering, serstakliga um vit nýta tær nýggjastu fleki- og flakamaskinurnar (og tær hava vit!).

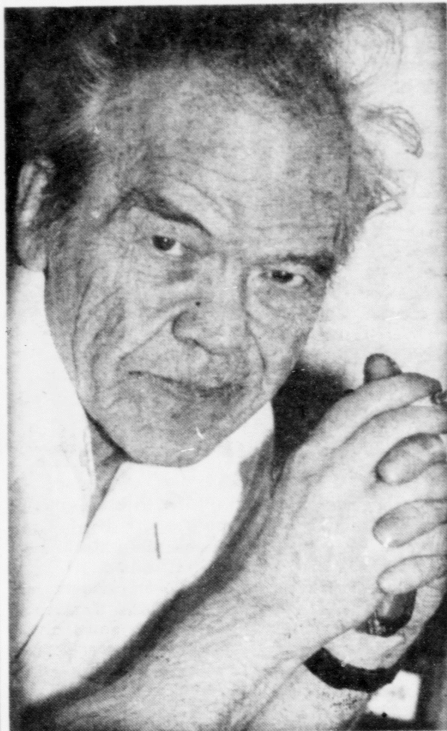
Týðningarmesta ivamálið her er tó, um vit í dag yvirhøvur hava nokk fólk, ið veruliga duga at

hondskera fisk, og at læra hetta handverk til fulnar tekur sum kunnugt drúgva tíð.

Annars er henda »patentloysn« í mínum hugaheimi – í hvussu so er í sambandi við høvuðsframleiðslurnar á teimum størri flakavirkjunum – mest at sammeta við at koyra vaskimaskinuna í skrell og fara aftur til baljuna og vaskibrettið. Hin vegin ivist eg heldur ikki í at um vit høvdu reguligt samband – helst 2 ferðir um vikuna – til t.d. Scrabster, so hevði tað meira enn so lønt seg hjá okkara línu- og snelliskupum at hondskerið fongin (fesk flok) til bretska marknaðin. Hetta er tó treytað av at dygdin er fyrsta floks, og at manningin á skipunum sjálf skipar fyri øllum – uttanum ovurdrú skipanirnar hjá Fiskavirking og Fiskasøluni.

Saneringsætlanin er ikki liðug enn. Vónin er nýggja Kósavirkíð

Meira enn eitt ár er nú farið, síðani tann saneringsætlanin, ið skapti »Føroya Fiskavirking«, sá dagsins ljós. Nógvar røddir vóru tá frammi um at skilabetri hevði verið, um virkini hvørt sær vórðu »sanerað« eftir tørv (koyrd á húsagang), so í hvussu er tey, ið áframt var lív lagað, kundu koma í rakstur

aftur, men tá við einari skuld, tey megnuðu at bera. Hesum vildi tó hvørki landsstýrið ella pengasamenninir lurta eftir. M.a. varð ført fram, at ein slík loysn kom at taka alt ov drúgva tíð – helst til langt út á summarið í 93 (!).

11. nov. í ár hoyrdu vit Bjarta Mohr í sjónvarpinum siga, at enn vóru ikki allar »formalititir« við- víkjandi yvirtøku av Handils- og Frystivirkin- um í lagi. Viðmerkingar eru her helst óneyðugar.

Kósavirkíð sigir í dag sína egnu »kós«, og hóast margháttliga klandrið millum sjúkrahúsinu, so er tað skiligt, at nógv, nógv hin størsti partur av fólkinum – frá suður til norð – í dag setir vón til júst hetta virkið – ynskja Kósavirkinum góðan byr og vóna at tað megnar at standa á egnum beinum og ikki má krúpa fyri pappirsgeneralunum á Fiskivinnustovuni, Fiska- søluni og Føroya Fiska- virking.

Samanumtikið

Samanleggj og »spesialisering« eru lyklaorðini aftan fyri Føroya Fiska- virking. Men er tað nakað føroyingar eru kendir fyri, so er tað júst at vera »spesialistar« í at vera »ikki-spesialistar«. Tað er tvørtur ímóti føroying- sins margbroytini, ið fær hann til at vera millum best umtøktu yvirmenn á t.d. útlendskum fiski- og farmaskipum.

Helst er tað okkara fjar-

skotna lega mitt í Norður Atlantshavinum, ið hevur at siga noytt okkum at verða margbroytir ið nógv størri mun enn fólk í flest øllum øðrum lond- um. Hetta er ein styrki, ja, okkara einasta veru- luga tjóðarstyrkja, ið vit eiga at hegna um og menna. Á hesum týdn- ingarmikla øki hava vit møguleikar at sigra – sum serfrøðingar tapa vit. Tað ger tó minni, tí taparar verða allir serfrøðingar allikavæl altíð, tí tíðin rennur frá teimum. Tað teir læru í gjár er gamalt í dag, og tí eru teir eisini beinleidis vandamikil. Fyrrverandi franski forsetin Pompidou segði tað soleiðis: »Triggir vegir føra til búskaparlígt ragnarok: Brennivín, konufólk og serfrøðingar. Tann við brennivíni er tann ringasti, tann við konufólki er tann hugnaligasti, men tann við serfrøðingum er tann vissasti!«

Frá miðskeiðis í 70'un- um og gjøgnum øll 80'ini komu heilar torvar av ný- klaktum »serfrøðingum« til oyggjarnar. Teir høvdu tá lært alt um hvussu neyðugt tað var við mið- savnan og »spesialisering«, skulu Føroyar yvir- høvur hava møguleikar at yvirleva. Ja, sjálvt lortin var tað neyðugt at mið- savna, og tað vardi ikki leingi fyrr enn vit byrjaðu at senda vembafyllur og tómar pappeskjur úr Sumba og av Skarvanesi til Lørvíkar at brenna. Á- framt gera vit tað, men